

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВИЩИЙ ДЕРЖАВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
КАФЕДРА МОДЕРНОЇ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ ТА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету історії
та міжнародних відносин
доц. Віталій АНДРЕЙКО

“21” жовтня 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НОВОЇ І
НОВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ**

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Спеціальність: 032 Історія та археологія

Освітня програма: Історія

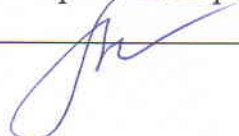
Статус дисципліни: обов'язкова

Мова навчання: українська

Робоча програма навчальної дисципліни **Актуальні проблеми нової і новітньої історії** для здобувачів **другого (магістерського) рівня** вищої освіти (1-ого року навчання денної та заочної ф.н.) галузі знань **03 Гуманітарні науки** за спеціальністю **032 Історія та археологія**, з освітньої програми **«Історія»**.

Розробник: д.і.н., проф. кафедри МІУЗК ФІМВ УжНУ **Іван Мандрик**

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри модерної історії України та зарубіжних країн
факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ»
Протокол № 11 від “10” червня 2022 року
Завідувач доц. Ігор ШНИЦЕР
“ 10 ” червня 2022 року

Схвалено науково-методичною комісією
факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ»
Протокол № 8 від “22” червня 2022 року
Голова НМК ФІМВ доц. Світлана МИШКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 5		
Загальна кількість годин – 150	Рік підготовки: I-й р.навч.	Рік підготовки: I-й р.навч.
Кількість модулів – 2		
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 5	Семестр 2-й	Семестр 2-й
	Лекції:	
	40	14
	Практичні (семінарські)	
	20	4
Вид підсумкового контролю: семестровий	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: іспит в усній формі за екзаменаційними білетами	Самостійна робота:	
	90	132

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни «Актуальні проблеми нової і новітньої історії» - всебічне та ґрунтовне систематизоване та цілеспрямоване вивчення актуальних проблем нової і новітньої історії країн Центрально-Східної та Західної Європи і Америки, а також засвоєння студентами-магістрами основних методів наукового історичного аналізу, порівняльного аналізу. **Завдання** визначаються тим, що навчальна дисципліна «Актуальні проблеми нової і новітньої історії» зорієнтована на творче осмислення політичних, соціально-економічних та культурних досягнень зарубіжних країн у новий і новітній час. З-поміж завдань, головним є ознайомити студентів-магістрів з розвитком історичних подій в зарубіжних країнах Європи, Америки у зазначений час, зокрема, визначаючи саме дискусійні питання та історіографію проблемних питань нової та новітньої країн Центрально-Східної та Західної Європи та Америки, а також осмислення студентами специфіки практики еволюційних процесів розвитку міжнародних відносин у контексті їх синтезу з комплексом політичних взаємодій на міжнародній арені у XVII-XXI століттях.

Відповідно до освітньої програми «Історія», вивчення навчальної дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня таких **компетентностей**:

- 1) інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні завдання дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та археології;
- 2) фахові компетентності:
ЗК-01 Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу;
ЗК-02 Здатність працювати автономно;

- ЗК-03, ЗК-04 Здатність спілкуватися як державною, так і іноземною мовою;
- ЗК-05 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня;
- ЗК-07 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт;
- ЗК-08 Цінування та повага різноманітності та мультикультурності;
- ЗК-09 Здатність приймати обгрунтовані рішення;
- ЗК-10 Здатність діяти соціально відповідально та з усвідомленням громадянської позиції.
- ЗК-11 Здатність до комунікації та співпраці у складі колективу;
- ЗК-12 Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології.

3) фахові компетентності:

- ФК-01 Здатність виявляти та досліджувати історичні та археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію;
- ФК-02 Здатність здійснювати історичні й археологічні дослідження з визначеної тематики, в т.ч. використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних і соціологічних наук;
- ФК-03 Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології;
- ФК-04 Здатність виявляти специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії та археології представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки;
- ФК-05 Здатність розробляти і реалізовувати наукові та прикладні проекти у сфері історії, археології та/або дотичні до них міждисциплінарні проекти.
- ФК-06 Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області;
- ФК – 07. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.
- ФК – 08. Здатність працювати в міжнародному контексті і реалізовувати спільні проекти у сфері історії та/або археології з європейськими та євроатлантичними інституціями
- ФК – 09. Здатність використовувати сучасні цифрові інструменти і технології для проведення досліджень та професійної діяльності у сфері історії та археології.
- ФК – 10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.
- ФК-11 Здатність розуміти глибину предметної області та компетентностей професії історика та археолога;
- ФК – 12.Здатність застосовувати принципи і методи педагогіки та психології в навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах та в системі післядипломної освіти.
- ФК-13 Здатність постійно займатися професійною самоосвітою та самовихованням;

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумови вивчення: дисципліна «Актуальні проблеми нової і новітньої історії» носить міждисциплінарний характер і знаходиться у тісному зв'язку з низкою історичних й політологічних дисциплін, охоплюючи всі країни Західної Європи і Америки. Навчальна дисципліна «Актуальні проблеми нової та новітньої історії» є продовженням вивчення нової та новітньої історії зарубіжних країн у зазначений хронологічний період в освітніх програмах першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Історія», «Центральноєвропейські студії», «Археологія та етнологія», «Культурологія».

Передумовами вивчення навчальної дисципліни «Актуальні питання нової і новітньої історії» є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми (ОП) «Історія»:

- ОК 01. Теоретичні та методологічні проблеми історичної науки.
- ОК 05. Актуальні проблеми давньої історії.
- ОК 06. Актуальні проблеми середньовічної історії.

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до **освітньо-професійної програми «Історія»**, вивчення навчальної дисципліни «Актуальні проблеми нової і новітньої історії» повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти «магістр» таких програмних результатів навчання (ПР):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень.	ПР-1
Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.	ПР-2
Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів.	ПР-3
Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних технологій.	ПР-4
Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки	ПР-5
Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та подальшого можливого використання.	ПР-6
Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.	ПР-7
Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацьовувати фонди музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.	ПР-8
Оволодіння принаймні однією іноземною мовою на рівні, достатньому для спілкування та опанування фахової літератури. Віддається перевага передовсім англійській мові, що не виключає можливості й необхідності оволодіння й іншими іноземними мовами.	ПР-10
Вміння аналізувати, узагальнювати і розповсюджувати кращий досвід організації навчального процесу, методичної і наукової роботи.	ПР-11
Займатися краєзнавчою роботою, вести екскурсії, презентації та громадську культурницьку діяльність	ПР-12

Очікувані програмні результати (ПР) навчання згідно з освітньо-професійною програмою «Історія», які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Актуальні проблеми нової та новітньої історії»:

Очікувані результати навчання	Шифр ПРН
Аналізувати теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки, критично оцінювати стан проблеми та результати останніх досліджень. Знати головні положення теорії міжнародних відносин; історичний фон формування моделей взаємодії держав; підходи до типологізації історичних подій.	ПР-1
Вміння визначати об'єкт і предмет методики історії як науки; викладати систему концептуальних історичних ідей та поглядів на стратегію і головні	ПР-1 ПР-2

напрями розвитку освіти; вміння створити цілісну картину системи міжнародних відносин; аналізувати фактографію періоду нової та новітньої історії; визначати історичні фактори, що зумовили виникнення міждержавних конфліктів; Вміння аналізувати зміст методів навчання історії.	ПР-3 ПР-4 ПР-10
Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології. працювати над першоджерелами, документами та аналізувати зовнішньополітичні документи. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проекти з урахуванням сучасних методологічних підходів. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних технологій. Розширювати актуалізовану джерельну базу за рахунок введення до наукового обігу архівних джерел, опрацьовувати фонди музеїв, участі у наукових й археологічних експедиціях тощо.	ПР-2 ПР-3 ПР-4 ПР-8
Планувати і виконувати наукові дослідження у сфері історії та археології, висувати та перевіряти гіпотези, обирати методи дослідження, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки. Проявляти розуміння сутності історичного процесу, виробити вміння демонструвати взаємозв'язки між закономірностями, історичними принципами; визначати змістовну та процесуальну складові історичних знань здобувачів вищої освіти.	ПР-5 ПР-8
Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та подальшого можливого використання.	ПР-6
Знати трактування історичних понять; виокремлювати види і напрямки самостійної та науково-дослідної роботи студентів.	ПРН-9 ПРН-11
Зрозуміло і недвозначно доносити власні знання, висновки та аргументацію з питань історії та/або археології до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються. Вміння виокремлювати викладацьку та наукову складові у діяльності викладача історії; володіти навичками порівняльного аналізу, роботи з документами, студенти зобов'язані ознайомитися з частиною рекомендованої наукової літератури і вміти висловити свою думку з приводу опрацьованих робіт під час іспиту.	ПР-4 ПР-7 ПР-11
Оволодіння принаймні однією іноземною мовою на рівні, достатньому для спілкування та опанування фахової літератури, передовсім англійською мовою (не виключається можливість й необхідність оволодіння й іншими іноземними мовами).	ПР-10
Отримання досвіду ведення науково-методичної роботи та дослідно-експериментальних форм педагогічної діяльності. Займатися красознавчою роботою, вести екскурсії, презентації та громадську культурницьку діяльність	ПР-3 ПР-5 ПР-8 ПР-12

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- тестові завдання;
- аналітичні звіти, реферати, есе, презентації;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: виступи на семінарських заняттях, виконання практичних завдань тощо. Контроль самостійної роботи здійснюється шляхом перевірки виконаних завдань на практичних заняттях, захисту реферату, презентації.

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота. Модульний контроль складається з поточного контролю та модульного контрольного оцінювання.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний екзамен.

Оцінка з навчальної дисципліни визначається з урахуванням результатів поточної навчальної діяльності (робота на семінарських заняттях, самостійна та індивідуальна робота) здобувача вищої освіти та оцінки засвоєння ним модуля. Основними функціями оцінювання навчальних досягнень є:

1. **контролююча**, яка передбачає встановлення рівня досягнень окремого студента, дає змогу викладачу своєчасно планувати й коригувати роботу й методику вивчення наступного матеріалу;

2. **навчальна**, яка передбачає таку організацію оцінювання навчальних досягнень студентів, коли його проведення сприяє удосконаленню підготовки студента;

3. **діагностична**, яка є основою діагностичного підходу в діяльності викладача, і допомагає йому встановлювати причини труднощів, з якими стикається студент у процесі навчання, виявлених прогалин у його знаннях та вміннях;

4. **виховна** виявляється не тільки у меті і змісті завдань, але й у методиці їх реалізації викладачем, у наступному коментуванні й оцінюванні робіт.

Залежно від ступеня оволодіння навчальним матеріалом дисципліни, розрізняють 4 рівні його засвоєння та вміння оперувати ним: *початковий; середній; базовий; високий*.

Поточний контроль

Об'єктами поточного контролю знань студентів є:

- активність та результативність роботи на практичних заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання індивідуальної роботи.

Поточний контроль – це оцінювання знань студента під час семінарських занять, самостійної роботи та активності студента на занятті. Поточний контроль рівня засвоєння навчального матеріалу дисципліни оцінюється за п'ятибальною шкалою. У кінці семестру виводиться середнє арифметичне усіх одержаних оцінок за відповіді та модуль. Одержаний результат переводиться у бали. Якщо студент жодного разу не відповідав на семінарських заняттях, матиме за відповідний поточний контроль 0 балів.

Мета семінарського заняття полягає у використанні можливості поглибленого вивчення й освоєння важливих аспектів лекційно-теоретичного курсу, що читається для здобувачів вищої освіти. Семінарські заняття можуть проходити в різних формах і за різною методикою. Це можуть бути виступи студентів, що взаємно доповнюють один одного запропонованих питаннях, підготовка доповідей або презентацій із наступними виступами опонентів, аналіз опублікованих джерел і обговорення вузлових питань з нової і новітньої історії країн Західної Європи і Америки у формі диспуту.

Форми участі студентів у навчальному процесі, які підлягають поточному контролю:

- Виступ з основного питання.
- Усна наукова доповідь.
- Доповнення, запитання до виступаючого, рецензія на виступ.
- Участь у дискусіях, аналіз джерельної і монографічної літератури.
- Письмові завдання (тестові, контрольні, творчі роботи тощо).

Позитивна оцінка поточної успішності студента за відсутності пропущених і невідпрацьованих семінарських занять, позитивні оцінки за модульні роботи є підставою допуску до підсумкової форми контролю – екзамена.

Модульний (проміжний) контроль

Модульний контроль (МК) проводиться два рази за семестр, відповідно до графіка навчального процесу.

Контрольні заходи модульного контролю з навчальної дисципліни проводяться під час семінарських занять в академічній групі відповідно до розкладу занять. Контрольні заходи модульного контролю проводяться у комбінованій формі: у вигляді тестування та письмових контрольних робіт. Вид контрольного заходу та методика урахування складових модульного контролю при визначенні оцінки за МК розробляється викладачам і затверджується кафедрою.

До контрольного заходу відповідного модульного контролю студент допускається незалежно від результатів поточного контролю. На консультаціях студент може відпрацювати пропущені семінарські заняття, захистити індивідуальні завдання, реферати, а також ліквідувати заборгованості з інших видів навчальної роботи.

Студент, який з поважної причини не зміг з'явитися на модульний контроль за дозволом декана може скласти пропущений модульний контроль з предмету.

Підсумковий (семестровий) контроль

Система не передбачає обов'язкового семестрового заліку для всіх студентів. Протягом навчального семестру студенти складають два модульні контролі під час тижнів, вільних від аудиторних занять, їх знання оцінюються у 100-бальній шкалі.

Студенти, які за результатами модульних контролів здобули з навчальної дисципліни не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються із виставленням їм державної семестрової оцінки («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») відповідно до шкали переведення. Студенти, які атестовані з оцінкою «незадовільно» зобов'язані скласти семестровий залік. Семестрові заліки можуть також скласти студенти, які бажають покращити оцінку, отриману за результатами модульних контролів. Оцінювання знань на заліку здійснюється у 100-бальній шкалі.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
10	10	10	10	5	5		

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	50	100
10	10	10	10	5	5		

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів	Кількість	Максимальна кількість балів
Практичні заняття	5	25	5	25
Реферат	5	25	5	25
Модульна контрольна робота	1	40	1	40
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні модульної контрольної роботи враховується обсяг і правильність виконаних завдань:

- а) оцінка “відмінно” ставиться за правильне виконання всіх завдань;
- б) оцінка “добре” ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка “задовільно” ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка “незадовільно” ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

“5” – 50 балів; “4” – 40 балів; “3” – 30 балів; “2” – 20 балів. **Неявка** на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Три теоретичні питання. Виконання завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді, кожне питання оцінюється від 0 до 33-34 балів.

33-34 балів отримують студенти, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов’язкову, а й додаткову літературу. 23-32 отримують студенти, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов’язкову літературу. 37-40 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки. 22-31 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання. 21-12 балів отримують студенти, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми. 0-11 балів отримують студенти, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

Модуль I.

Актуальні проблеми нової історії країн Західної Європи і Америки

Тема №1. ВСТУП ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Предмет курсу. Поняття нова історія і новітня історія.
2. Проблеми періодизації нового і новітнього часу.
3. Місце нової і новітньої історії в історії людства.
4. Роль Європи XVII - XX ст. Відгалуження європейської цивілізації в інших частинах світу.

Предмет навчальної дисципліни «Актуальні питання нової та новітньої історії». Поняття нова історія і новітня історія. Цивілізаційний підхід. Проблеми періодизації нового і новітнього часу. Дискусійні питання періодизації. Підперіоди.

Місце нової і новітньої історії в історії людства. Роль Європи XVII - XX ст. Відгалуження європейської цивілізації в інших частинах світу. Європейська демократія та лібералізм XIX ст. Тоталітарні режими XX ст. Світова колоніальна система та її розпад.

Державно-політичні зміни. Форма державності. Зародження і утвердження бюрократії. Від станового ладу до сучасної демократії. Зростання ролі народних мас. Наростання соціальних рухів. Особливості масової свідомості. Вільнодумство. Війни епохи. Наукові революції. Ідеї прогресу.

Проблеми, що виділяються в курсі. У чому їхня актуальність. Використання здобутих знань. Методика самостійної роботи. Реферати. Форма контролю.

Класифікація джерел. Історіографія нової і новітньої історії, основні напрямки. Найважливіші праці і посібники.

Тема №2. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА РЕВОЛЮЦІЙ XVII - XVIII СТ.

1. Шлях реформ або революцій.
2. Різні типи революцій.
3. Характер та особливості революцій нового часу.
4. Зростання ефективності реформ в кінці XIX - на початку XX ст.

Шлях реформ або революцій. Еволюційні зміни. Різні типи революцій. Національно-визвольна боротьба. "Розумні" і "нерозумні" революції. Ідея насилля. Закономірність революцій, їх нездатність виконати свої обіцянки. Ціна революцій, їх непередбачуваність. Марксистська концепція. Зростання ефективності реформ в кінці XIX - на початку XX ст.

Характер та особливості Англійської революції, її історичні підсумки. Політичні вчення в часи революції. Т.Гобс, Дж.Мільтон, Дж.Херрінгтон. Англійська та зарубіжна історіографія революції. "Славна революція" 1688 р. Історичне значення подій 1688-1689 рр.

Особливості першої американської революції. Історичне значення другої революції в США. Історіографія громадянської війни і реконструкції. Оцінка великих діячів революцій. Історичні підсумки і наслідки Великої французької

революції. Проблема розриву і спадковості. Становлення конституційних форм держави. Зміни державних форм. Досвід французьких революцій XIX ст. Наукові дискусії в історичній науці.

Весна народів 1848 р. Рушійні сили європейських революцій. Ліберальні та соціальні ідеї. Боротьба за єдність Німеччини та Італії, незалежність Угорщини. Причини поразок 1849 р. Підсумки і значення європейських революцій. Досвід та наукова оцінка в історіографії.

Тема №3. ПРОБЛЕМИ КАПІТАЛІЗАЦІЇ ЄВРОПИ Й АМЕРИКИ XVIII-XIX СТ.

1. Співіснування різних форм виробництва в країнах Європи і Америки у новий час.
2. Генеза капіталізму, його концепції.
3. Капіталізм як специфічне європейське явище. Промисловий переворот, його господарські і соціальні наслідки.
4. Аграрний лад Європи і Північної Америки. Різні типи аграрної еволюції.
5. Перехід до індустріального суспільства у ведучих країнах Заходу наприкінці XIX – початку XX ст.

Співіснування різних форм виробництва в країнах Європи і Америки. Генеза капіталізму, його концепції. Роль колоніалізму в первісному нагромадженні капіталу. Інші форми. Специфічні особливості первісного нагромадження капіталу в різних країнах. Формування світового ринку. Регіони генези капіталізму.

Піднесення мануфактурного капіталізму. Роль торгівлі. Формування внутрішнього ринку. Удосконалення засобів сполучення. Зрушення у народонаселенні.

Аграрний лад Європи і Північної Америки. Різні типи аграрної еволюції. Аграрний дуалізм, його характерні риси. Капіталістичний устрій у сільському господарстві. Рабовласницьке господарство у Південній і Північній Америці. Рабство, його особливі риси. Ліквідація кріпацтва у Європі на середину XIX ст.

Капіталізм як специфічне європейське явище. Промисловий переворот, його господарські і соціальні наслідки. Специфічні особливості у ведучих країнах.

Кінець XIX - поч. XX ст.: перехід до індустріального суспільства у ведучих країнах Заходу. Капіталістична система господарства, її центри і периферії. Переважання еволюційних форм економічних форм економічного розвитку в Західній Європі і Північній Америці. Успіхи капіталізації XIX ст. Науково-технічний прогрес. Розквіт вільної конкуренції і початок процесів монополізації.

Світова аграрна криза. Утворення світської системи господарювання.

Тема №4. ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНИХ РУХІВ І СТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНИХ ДЕРЖАВ.

1. Характер демократичних перетворень у країнах Європи і Америки у новий час.
2. Національно-визвольні рухи та революції у країнах Європи у новий час.
3. Соціальні і національні зрушення. Ідея нації.
4. Вплив Першої світової війни на зростання національних рухів європейських народів. Створення нових національних держав.

Характер демократичних перетворень у країнах Європи і Америки. Національно-визвольні рухи та революції. Реформи. Зміни у державно-політичному

устрої. Конституції. Переміни у суспільній свідомості. Соціальні і національні зрушення. Ідея нації. Розвиток національного самопізнання. Практика Великої французької революції кінця ХУІІІ ст. Консолідація французької нації.

Національне піднесення у Німеччині. Визвольна війна 1813 р., їх характер та наслідки. Визволення німецьких держав. Зростання національних рухів у монархії Габсбургів кінця ХУІІІ - початку ХІХ ст. Національно-визвольний рух в Італії кінця ХУІІІ ст. Початок Рісорджіменто.

Революційні і національно-визвольні рухи 20-х років ХІХ ст. у Європі. Грецька національно-визвольна боротьба 1821-1829 рр. Встановлення незалежності Греції. Народне повстання у Волощині 1821 р. Зростання національної самосвідомості слов'янських народів. Російський вплив. Війна за незалежність у Латинській Америці. Утворення незалежних держав. Національно-визвольний рух ірландського народу. Утворення незалежної Бельгії. "Молода Німеччина" і зростання національних настроїв. Формування угорської нації. Романтичний націоналізм.

Демократичний напрямок в національному русі Італії. Дж. Мадзіні і "Молода Італія", її програма. Початок боротьби за італійську єдність. Національно-демократична революція 1837-1838 рр. в Канаді. Франко-канадське національне питання. Конституція Канади 1867 р. Завершення територіально-політичного об'єднання країни.

Національні рухи в період революції 1848-1849 рр. Питання державності. Об'єднання Італії. Об'єднання Німеччини. Уроки боротьби за німецьку єдність. Австро-угорська угода 1867 р. Створення дуалістичної імперії. Слов'янські народи в Австро-Угорщині. Утворення Румунії. Сербська і Болгарська незалежність. Становище національних меншин в Німеччині, Австро-Угорщині, Росії. Національні рухи поч. ХХ ст. на Сході, її вплив на ситуацію в світі. Ідеологія войовничого націоналізму. Здобуття повної державної незалежності Норвегією та Албанією.

Вплив Першої світової війни на зростання національних рухів європейських та азіатських народів. Створення нових національних держав.

Тема №5. ДЕМОКРАТИЧНІ І СОЦІАЛЬНІ РУХИ ХVІІІ - ХІХ СТ.

1. Шляхи суспільної перебудови у новий час. Революції і реформи ХVІІІ-ХІХ ст.
2. Демократичні перетворення у країнах Європи і Америки. Формування парламентської системи.
3. Розвиток робітничого руху. Соціалістична думка.
4. Лібералізм як політична та ідейна течія.

Нові форми масових рухів, зростання ролі народних мас; шляхи суспільної перебудови у новий час. Революції і реформи ХVІІІ-ХІХ ст. Зміни державних форм. Соціальні рухи в період мануфактурного капіталізму. Світоглядні зміни. Просвітництво як європейський та американський ідейний рух. Соціальні та економічні погляди. Ідея прогресу. Демократичні перетворення у країнах Європи і Америки. Демократичні рухи. Формування парламентської системи. Соціальні переміни першої половини ХІХ ст. Розвиток робітничого руху. Соціалістична думка.

Лібералізм як політична та ідейна течія. Соціально-політичні та ідейні джерела вільнодумства. Лібералізм перших десятиліть ХІХ ст. Погляди на свободу і права людини, роль держави у суспільстві. Особливості лібералізму в окремих країнах. Демократичні ідеї, їх відмінності від лібералізму. Різні напрямки консервативної ідеології. Суспільні зрушення в Європі ХІХ ст., їх вплив на соціальну думку. Системи Сен-Сімона, Фур'є, Оуена. Нове теоретичне обґрунтування необхідності досконалих суспільних порядків.

Виникнення поняття "соціалізму". Розповсюдження соціалістичних ідей в Європі середини ХІХ ст. Соціалістична думка Франції. Різноманітність соціалістичних поглядів. Перші випадки масової підтримки соціалістичних ідей (Луї Блан, П.Прудон).

Тема №6. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ТА КОЛОНІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ У XVIII-XIX СТ.

1. Зміни у системі міжнародних відносин на початку XVIII ст. Зростання англо-французького суперництва.
2. Нова розстановка сил у Північній і Східній Європі у середині XVIII ст. Посилення Пруссії.
3. Вплив американської революції та міжнародні відносини.
4. Вплив Великої французької революції на зміни у міжнародних відносинах кінця XVIII - початку XIX ст.
5. Співвідношення сил на світовій арені в останній третині XIX ст. Нові риси і особливості розвитку міжнародних відносин.

Зміни у системі міжнародних відносин на початку XVIII ст. Вплив на зовнішню політику економічних, династичних, релігійних, загальнодержавних інтересів. Боротьба Англії за першість на морях та у торгівлі. Боротьба за Французьку гегемонію у Європі. Війна за іспанську спадщину і послаблення міжнародної ролі Франції. Зростання англо-французького суперництва. Війна за іспанську спадщину і послаблення міжнародної ролі Франції.

Боротьба за Балтику. Зростання міжнародної ролі Росії за Петра I.

Нова розстановка сил у Північній і Східній Європі у середині XVIII ст. Посилення Пруссії. Австро-пруські протиріччя. Війна за Австрійську спадщину. Семилітня війна та її наслідки. Війна за польську спадщину. Поділи Польщі. Східне питання.

Вплив американської революції та міжнародні відносини. Ліга озброєного нейтралітету. Зміни у міжнародних відносинах 80-х рр. XVIII ст. Формування колоніальної системи капіталізму. Колоніальні імперії європейських держав. Відмінності колоніальних систем. Рабство у колоніях. Вплив колоніальної політики на відносини головних європейських держав.

Вплив Великої французької революції на зміни у міжнародних відносинах кінця XVIII - початку XIX ст. Історичні підсумки і значення наполеонівських воєн. Віденський конгрес, його рішення. "Священний союз", його конгреси. Головні напрямки міжнародних подій 20-40-х років XIX ст. Нові методи колоніального панування. Ліквідація монополій торгових компаній.

Співвідношення сил на світовій арені в останній третині XIX ст. Нові риси і особливості розвитку міжнародних відносин. Поділ Європи на два військово-політичні блоки. Загострення протиріч великих держав за неподілені частини світу. Теоретичне обґрунтування колоніалізму. Колоніальна експансія в Африці і Азії у 70-80-ті роки XIX ст. Суперництво великих держав на Далекому Сході. Боротьба за сфери впливу в Китаї. Завершення територіального поділу світу; підсумки і значення.

Тема №7. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ПЕРШОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

1. Якісні зміни в розвитку міжнародних відносин початку XX ст. Загострення суперечностей між великими державами і посилення міжнародної напруги.
2. Сучасний стан джерел і наукові дискусії про причини Першої світової війни.
3. Світові масштаби війни, її відмінності від попередніх воєн.
4. Підсумки та наслідки Першої світової війни.

Якісні зміни в розвитку міжнародних відносин початку XX ст. Загострення суперечностей між великими державами і посилення міжнародної напруги.

Становлення і розвиток пацифістського руху. Опір політиці колоніальної експансії. Наростання військової загрози. Розстановка сил на міжнародній арені на літо 1914 року. Основні проблеми історії I світової війни. Гонка озброєнь.

Сучасний стан джерел і наукові дискусії про причини Першої світової війни. Питання про відповідальність за розв'язання війни. Школа Фішера.

Світові масштаби війни, її відмінності від попередніх воєн. Роль таємної дипломатії у підготовці і ході війни. Секретність анексіоністських планів великих держав. Офіційна пропаганда на підтримку війни. Роль національних проблем, націоналізму у роки війни. Національний фактор у політиці воюючих країн.

Проблема мобілізації людських і матеріальних ресурсів. Необхідність різкого втручання держави в економіку. Становлення системи державного контролю. Позаекономічні методи управління військовою економікою.

Посилення центральних органів виконавчої влади. Загальна трудова повинність. Зміни в керівництві воюючих країн. Дипломатичні пошуки сторін. 1916 р.- назрівання перелому у війні. План сторін у кампанії 1917 р. Вступ у війну США. Військово-політичні зміни в Росії. "14 пунктів" Вудро Вільсона, їх реальний зміст. Співвідношення військових та економічних потенціалів сторін на заключному етапі війни.

Військові поразки і розпад коаліції Центральних держав. Початок революції в Австро-Угорщині і Німеччині. Капітуляція Німеччини. Умови Комп'єнського перемир'я 11 листопада 1918 р.

Підсумки та наслідки Першої світової війни.

Модуль II.

Актуальні проблеми новітньої історії країн Західної Європи і Америки

Тема №8. АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.

Основні тенденції сучасної вітчизняної та зарубіжної історіографії Другої світової війни. Активізація та диверсифікація історичних досліджень. Питання про відповідальність за розв'язання війни. Агресор та жертва. СРСР як союзник нацистської Німеччини на першому етапі Другої світової війни.

"Дивна війна". Німецька агресія проти Данії й Норвегії й франко-британської дипломатії. Військова поразка Франції. «Битва за Англію». "Новий порядок" у Європі. Голокост, злочини Вермахту та примусова праця іноземних робітників, політика щодо євреїв. Проблема колабораціонізму. Проблема мобілізації людських і матеріальних ресурсів.

Формування англо-американського союзу. Радянсько-британська угода. Місія Гопкінса. Вступ США в Другу світову війну. Складання антифашистської коаліції. Декларація Об'єднаних Націй. Поглиблення військово-економічного співробітництва антифашистських держав. Проблема другого фронту. Поглиблення кризи у фашистському блоці. Підготовка й здійснення операції "Оверлорд" та проблеми відкриття другого фронту. Рух Опору. Визвольні повстання в Європі. Розвал фашистського блоку. Проблема сепаратного миру. Обговорення військових питань на Ялтинській (Кримській) конференції. Беззастережна капітуляція Німеччини. Воєнні дії на Далекому Сході. Бомбардування американцями Хіросіми й Нагасакі. Капітуляція Японії. Підсумки, значення та уроки Другої світової війни.

Тема №9. НОВІТНІ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЦИВІЛІЗАЦІЙНОГО ПОСТУПУ. ГЛОБАЛІЗАЦІЯ СУЧАСНОГО СВІТУ

1. Комп'ютерна революція 1990-х рр.
2. Еволюція економічної стратегії. «Наступ лівих» у II половині 1990-х рр..

3. Соціальні наслідки комп'ютерної революції.
5. Перехід до «постсучасного» суспільства нового типу.
6. Децентралізація та її практичне втілення в систематизації досягнень місцевого самоврядування.
7. Гуманізація та демократизація сучасного суспільства.
8. Інформатизація та індивідуалізація суспільства на початку ХХІ ст.

Перехід до «постсучасного» суспільства нового типу. П'ять основних інтегральних особливостей постсучасного розвитку світу: децентралізація, гуманізація, демократизація, інформатизація та індивідуалізація.

Децентралізація та її практичне втілення в систематизації досягнень місцевого самоврядування. "Європейська хартія місцевого самоврядування". "Всесвітня декларація місцевого самоврядування". Гуманізація суспільства. Розвиток тенденції до максимального використання наукових здобутків і до значного підвищення рівня освіти. Демократизація суспільства: ідейний та організаційний плюралізм, співвідношення вертикального і горизонтального вимірів демократичної політики, конфліктогенні чинники і рушії постмодернізаційного процесу. Інформатизація суспільства. Індивідуалізація. Орієнтація на забезпечення соціального порядку і справедливого існування через спроби синтезу елементів традиції та сучасності, пошук балансу між універсальним характером прав людини і спільним благом. Активізація пошуків сенсу життя на індивідуально-особистісному рівні.

1. Глобалізація як найважливіша тенденція розвитку сучасного суспільства.
2. Витоки глобалізації. Формування трьох економічних центрів.
3. Основні прояви глобалізації в політичній сфері.
4. Глобалізаційні процеси в економічній сфері.
5. Вплив процесу глобалізації на культуру ХХІ ст.

Глобалізація як найважливіша тенденція розвитку сучасного суспільства. Витоки глобалізації. Глобалізація як комплексна, системна, наростаюча єдність сучасного світу, обумовлена необхідністю подолання назрілих глобальних проблем (екологічної, демографічної, проблеми подолання економічної і суспільної відсталості, перешкоджання можливим енергетичним, сировинним та продовольчим кризам, дотримання соціальних, економічних та індивідуальних прав і свобод особистості).

Основні прояви глобалізації в *політичній сфері*: виникнення наднаціональних одиниць різного масштабу: політичних і військових блоків (НАТО) тощо; в *економічній сфері*: посилення значення наднаціональної координації і інтеграції (ЄС, ОПЕК), регіональних і світових економічних угод, глобальний розподіл праці, зростання ролі багатонаціональних і транснаціональних корпорацій (ТНК) (Ніссан, Тойота, Пепсі-кола) тощо; у *сфері культури*: залучення людей, що живуть в різних країнах і на різних континентах, до одного культурного досвіду (олімпіади, рок-концерти), уніфікація смаків, сприймань, пріоритетів (кока-кола, джинси, „мільні опери”), безпосереднє знайомство із способом життя, звичаями, нормами поведінки в інших країнах (через туризм, роботу за межею, міграції) тощо.

Тема №10. БІПОЛЯРНІСТЬ СВІТУ у II половині ХХ СТ. ТА СУЧАСНИЙ ЕТАП РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ. МІЖНАРОДНІ ПРОБЛЕМИ кінця ХХ – початку ХХІ ст. МІЖНАРОДНИЙ ТЕРОРИЗМ

1. Монополюсний світ, його переваги та вади для розвитку людства.
2. Біполярність світу з II половини ХХ ст. Вдосконалення системи безпеки на Європейському континенті на початку 90-х років ХХ ст.

3. Місце і роль тероризму у сучасних міжнародних відносинах та світовій політиці.
4. Природа тероризму та процес його становлення і розвитку в новітній час.
5. Аналіз видів і форм тероризму як взаємопов'язаних елементів єдиного феномену.
6. Теракти 11 вересня 2001 р. в США, Підготовка та хронологія тотальних терористичних актів.
7. Війна США та їх союзників в Афганістані.
8. Причини, хід та наслідки війни США в Іраку.
9. Сирія: від антиурядових протестів "Арабської весни" до міжнародного конфлікту.
10. Міжнародні конфлікти початку ХХІ ст. та спроби їх подолання.

Геополітичні наслідки Другої світової війни. Становлення біполярної системи міжнародних відносин. «Холодна війна», її передумови, внутрішні та зовнішні причини. Фултонська промова В. Черчилля. «Доктрина стримування комунізму» та її впровадження у Східному Середземномор'ї. «Грецьке та Турецьке питання». Доктрина Трумена (12 березня 1947 р.). Її регіональний та глобальний аспекти. План Маршала (1948 р.) як приклад економічної дипломатії зовнішньополітичного курсу США. Створення Комітету з європейського економічного співробітництва. Німецьке питання в 1945 – 1949 рр. Винахід атомної бомби. Ракетно-ядерна гонка озброєнь в рамках протистояння СРСР та США в період холодної війни. Формування військово-політичних блоків НАТО та ОВД. Військово-політичні блоки в Азії. Військово-політична інтеграція на Близькому та Середньому Сході. Створення Організації центрального договору. Манільський договір та утворення Організації договору Південно-Східної Азії.

Корейська війна 1950 – 1953 рр. Конфлікти у Європі 1950 – 1960-ті рр. Радянсько-югославський конфлікт 1948-1956 рр. Угорська революція 1956 р. Берлінська криза 1961 р. Спорудження Берлінського муру. «Празька весна» 1968 р.

Карибська криза 1962 р. В'єтнамська війна 1964 – 1975 рр. Конфронтація в Африці та на Близькому Сході. Розкол арабського світу. Прорадянська позиція: Сирія, Ірак, Єгипет, ОВП (Організація визволення Палестини). Західна позиція: Саудівська Аравія, Кувейт, Йорданія.

Курс на розрядку міжнародної напруженості в 1970-х роках. Нарада з безпеки та співробітництва в Європі (НБСЄ). Підписання в Хельсінкі «Заключного акту» (1 серпня 1975 р.). Афганська війна 1979 – 1989 рр. М. Горбачов та «нове політичне мислення» в СРСР. Перехід від конфронтації до співробітництва у міжнародних відносинах. Активізація міждержавного діалогу СРСР і США. Згорання гонки озброєнь. Розпад РЕВ та ОВД.

Розпад СРСР та формування монополюсного світу, його переваги та вади для розвитку людства. Вдосконалення системи безпеки на Європейському континенті на початку 90-х років ХХ ст. Формування нових стратегій розвитку організацій безпеки. Еволюція підходів та розвиток процесу вироблення єдиної системи європейської безпеки в межах ОБСЄ, НАТО та ЄС.

Трансформація НАТО у 90-х роках ХХ ст. Лідерство США в НАТО то проблема розширення військово-політичного блоку на Схід. Зміни у середовищі безпеки. Місце і роль тероризму у сучасних міжнародних відносинах та світовій політиці. Головні напрямки терористичного руху. Нові тенденції розвитку терористичного руху у 90-х роках ХХ ст. – початку ХХІ ст. Активізація ісламського тероризму. Події 11 вересня 2001 р. в США та реакція світової спільноти. Військова компанія США та їх союзників у Афганістані та Іраку. Міжнародні конфлікти 2011 – 2012 рр. та спроби їх подолання.

Міжнародна політика провідних центрів сили (США, ЄС, Китай, Індія, Росія) на початку ХХІ ст. Вплив війни росії проти України на сучасні міжнародні відносини. Конфігурація нового світопорядку.

Тема №11. ДЕМОГРАФІЯ ТА ПРОБЛЕМА МІГРАНТІВ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.

1. Проблема демографічного «вибуху» та причини зниження темпів приросту населення у високорозвинених країнах.
2. Зростання міграційних рухів. Три основні види міграції.
3. Проблема біженців у сучасному світі.
4. Зміни в етнічному складі населення країн на початку XXI ст.

Проблема міграцій та демографічного «вибуху». Розкол світу на «глобальне місто» й «глобальне село». Мегаполіси та їх вплив на зростання соціальної небезпеки. Зниження темпів приросту населення у високорозвинених країнах: причини та наслідки.

Зростання міграційних рухів вихідців із слаборозвинутих країн «третього світу» у високорозвинені держави Заходу. Три основні види міграції. Проблема біженців. Діаспори як наслідок міграцій. Позитивні та негативні риси міграційних процесів. Поповнення людських і робочих ресурсів у приймаючих країнах. Взаємний обмін надбаннями різних культур. Спалахи ксенофобії. Забруднення міст та їх перенаселення. Зміни в етнічному та навіть антропологічному складі населення країн на початку XXI ст.

Тема №12. ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА НА ПОЧАТКУ XXI СТ.

1. Перетворення екологічної проблеми з регіональної на світову.
2. Забруднення й руйнація довкілля як глобальне лихо.
3. Головні аспекти забруднення навколишнього середовища.
4. Рух захисників природи у країнах Західної Європи і Америки на початку XXI ст.

Перетворення екологічної проблеми з регіональної на світову. Забруднення й руйнація довкілля як глобальне лихо. Глобальне потепління. Природні катастрофи як наслідок зміни клімату. Виснаження озонового шару атмосфери. Акт про чистоту повітря 1970 р. Угода про обмеження шкідливих викидів (фреонів) 1992 р. Кіотський договір 1997 р. з проблем глобального потепління. Рух захисників природи (т. зв. партії зелених).

Головні аспекти забруднення навколишнього середовища. Забруднення атмосфери. Проблема "парникового ефекту". Забруднення гідросфери. Деградація земель.

Тема №13. ЕТНОНАЦІОНАЛЬНІ ВІДНОСИНИ ТА ПРОБЛЕМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В СУЧАСНОМУ СВІТІ.

1. Проблема етнонаціональних відносин у сучасному світі.
2. Три типи етнонаціональних відносин.
3. Шляхи вирішення етнонаціональних конфліктів в сучасному світі.
4. Роль ООН в урегулюванні етнонаціональних конфліктів початку XXI ст.

Проблема етнонаціональних відносин у сучасному світі: Великобританія (Ольстер), Бельгія (фламандсько-валлонський конфлікт), Канада (англо-канадський і франко-канадський конфлікти), США (негритянське, мексиканське, кубинське питання) та ін. Три типи етнонаціональних відносин: рівноправні, відносини панування й підлеглості, відносини, що передбачають знищення інших суб'єктів.

Головні проблеми в етнонаціональних відносинах початку XXI ст.: проблеми рівноправності й підлеглості, нерівності економічного й культурного розвитку, міжнаціональної ворожнечі, розбрату, недовіри й підозри на національному ґрунті.

Шляхи вирішення етнонаціональних конфліктів в сучасному світі. Етнонаціональна політика. Роль ООН в урегулюванні етнонаціональних конфліктів.

Тема №14. ФЕНОМЕН МАСОВОЇ КУЛЬТУРИ УСУЧАСНОМУ СВІТІ

1. Поняття «масова культура».
2. Передумови становлення і соціальні функції масової культури.
3. Головні напрямки масової культури.
4. Боротьба з масовою культурою в країнах Західної Європи на початку ХХІ ст.

Становлення суспільства масового споживання як передумова формування масової культури. Вплив нової техніки комунікацій на становлення масової культури. Феномен появи масової культури та розкриття цього поняття. Історичні та ідеологічні передумови становлення і соціальні функції масової культури. Головні напрямки масової культури. Індустрія "субкультури дитинства". Масова загальна школа. Роль ЗМІ у формуванні масової культури. Система організації та стимулювання масового споживчого попиту. Індустрія формування іміджу і "поліпшення" фізичних даних індивіда. Індустрія дозвілля. Масова культура як виробник культурних продуктів.

Форми масової культури Індустрія формування іміджу. Видовищна культура та вимоги спеціалізації тіл. Культурні смисли трансформації тіла у спортивних шоу. Боді-арт. Конкурси краси. Індустрія розваг. Туризм. Реклама і споживання. Методи рекламного впливу. Мода та імідж. Феномен селебріті. Індустрія дозвілля. Преса. Телебачення. Комерціалізація і комодифікація медіа. Реклама. Комп'ютерні ігри. Жанри масової літератури. Поняття бестселера. Комікс та його різновиди. Музична попса. Хіт. Кіно як «фабрика мрій». Вплив Голівуду на світову кіноіндустрію. Серіали. Римейки і сіквели. Мюзикл як комерційний жанр театру.

Повсякденність в масовій культурі. Культура споживання і комфорту. Інтернет, мобільні пристрої, блогінг в просуванні продуктів масової культури. Соціальні мережі й масова культура.

Канали масового впливу та формування нової масової ідентичності. Поширення радикальних політичних ідей, квазірелігійної інформації та паранаукових гіпотез. Владні амбіції та способи їх реалізації в масовому суспільстві.

6.2. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва теми	Кількість годин				
	Всього	Очна форма Навчання			
		Лекції	Семінари	Самостій на робота	Індивіду альна робота
Модуль №1					
<i>Актуальні проблеми історії країн Західної Європи і Америки в новий час</i>					
Тема №1. Вступ до навчальної дисципліни АПННІ.	5	2		3	
Тема №2. Теорія і практика революцій XVII – XVIII ст.	12	4	2	6	
Тема №3. Проблеми капіталізації Європи й Америки XVIII – XIX ст.	10	2	2	6	
Тема №4. Проблеми національних рухів і створення національних держав.	10	3	2	5	
Тема №5. Демократичні і соціальні рухи XVIII – XIX ст	11	2	2	7	

Тема №6. Актуальні питання міжнародної та колоніальної політики європейських держав у XVIII – XIX ст.	12	3	2	7	
Тема №7. Актуальні питання історії Першої світової війни	15	4	2	9	
Разом за I модуль	75	20	10	45	
Модуль №2 <i>Актуальні проблеми новітньої історії країн Західної Європи і Америки</i>					
Тема №8. Актуальні питання Другої світової війни	13	4	2	7	
Тема №9. Новітні суспільно-політичні тенденції цивілізаційного поступу. Глобалізація сучасного світу	12	3	2	7	
Тема №10. Біполярність світу у II пол. XX ст. та сучасний етап розвитку міжнародних відносин в умовах глобалізації та європейської інтеграції. Міжнародний тероризм як проблема кінця XX – початку XXI ст.	14	5	2	7	
Тема №11. Демографія та проблема мігрантів в сучасному світі	9	2	2	5	
Тема №12. Екологічні проблеми людства на початку XXI ст.	7	2		5	
Тема №13. Етнонаціональні відносини та проблеми національної політики в сучасному світі	11	3	2	6	
Тема №14. Феномен масової культури в сучасному світі	9	3		6	
Всього за II модуль	75	20	10	45	
Разом годин	150	40	20	90	

6.3. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

	Назви тем	Кіл-ть год. денна
1.	Шлях реформ або революцій. Характер та особливості революцій нового часу	2
2.	Капіталізм як специфічне європейське явище. Промисловий переворот, його наслідки. Перехід до індустріального суспільства.	2
3.	Характер демократичних та національно-визвольних перетворень й зрушень у країнах Європи і Америки у новий час. Ідея нації	2
4.	Вплив Великої французької революції та Американської революції на міжнародні відносини кінця XVIII - XIX ст.	2
5.	Актуальні питання щодо підсумків та наслідків Першої світової війни	2
6.	Основні тенденції сучасної історіографії щодо підсумків, значення та уроків Другої світової війни.	2

7.	Перехід від постіндустріального до «постсучасного» суспільства нового типу: гуманізація, демократизація, інформатизація та індивідуалізація	2
8.	Інтеграційні процеси в Європі. Глобалізація як найважливіша тенденція розвитку сучасного суспільства та її вплив на сучасну культуру	2
9.	Міжнародні конфлікти початку XXI ст. та спроби їх подолання. Проблема міжнародного тероризму та пошуки шляхів її вирішення	2
10.	Демографічні, екологічні та етнонаціональні проблеми людства на початку XXI ст.	2
	Разом	20

6.4. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	"Розумні" і "нерозумні" революції у новий час.	6	8
2.	Специфічні особливості первісного нагромадження капіталу в різних країнах.	6	8
3.	Романтичний націоналізм та його вплив на революції XIX ст.	5	8
4.	Суспільні зрушення в Європі XIX ст., їх вплив на соціальну думку.	6	9
5.	Вплив колоніальної політики на відносини головних європейських держав останньої третини XIX ст.	5	8
6.	Суспільні зрушення в Європі XIX ст., їх вплив на соціальну думку.	5	8
7.	Вплив колоніальної політики на відносини головних європейських держав останньої третини XIX ст.	5	8
8.	Роль таємної дипломатії у підготовці і ході Першої світової війни.	5	8
9.	Неокейсїанство і неоконсерватизм – дві альтернативні моделі ДМК II пол. XX ст. Яка економічна модель є оптимальною на поч. XXI ст.	6	9
10.	Зовнішня політика сучасних США: боротьба за розширення меж демократії в світі чи використання неписаного «права найсильнішого»?	6	8
11.	Чим зумовлені інтеграційні процеси в сучасному світі.	6	8
12.	Чи здатна сучасна демократія ефективно вирішувати расово-етнічні та релігійні проблеми?	6	8
13.	Причини ескалації насильства і терору в сучасному світі. Ефективні «рецепти» розв'язання проблеми тероризму.	7	9
14.	«Держава загального добробуту»: міф чи реальність?	5	9
15.	Чи стала ООН дієвою альтернативою безсилій Лізі Націй?	6	8
16.	Шляхи вирішення екологічних проблем людства	5	8
	Разом	90	132

Також до самостійної роботи входить написання і захист реферату на одну із запропонованих тем рефератів.

6.5. Індивідуальні завдання

Не передбачені за навчальним планом.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

Навчально-методичні матеріали (програми, навчально-методичні комплекси, навчальні посібники, практикуми, дидактичні матеріали для самостійної та індивідуальної роботи студентів), МТЗ УжНУ (ноутбук, медіапроектор, аудіоколонки).

Технічні засоби: інтерактивна дошка чи проектор.

12. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

Джерела

1. Документальні матеріали зі всесвітньої історії: Практикум для студентів. Ніжин, 2000.
2. Документи Організації з безпеки і співробітництва в Європі. Електронний ресурс Дебет-кредит: <https://docs.dtkk.ua/list/1014.1.24>
3. Документи та матеріали з історії міжнародних відносин періоду холодної війни. / Укл.: О. Сич, А. Мінаєв. Чернівці, 2008.
4. Європейський Союз: консолідаційні договори. К., 1999.
5. Проді Р. Задум об'єднаної Європи. /перекл.. з італ. К., 2002.
6. Хрестоматія з історії Нового часу країн Європи і Америки. У 2 кн. Кн. 2. Міжнародні відносини в 1648-1918 рр. / Укл. Д.Кузнецов. Благовещеньск: Вид-во БДПУ, 2010. 336 с. Електронний ресурс: https://ua-referat.com/Хрестоматія_з_історії_Нового_часу_країн_Європи_і_Америци._Кузнецов_Д.В._книга_2
7. Хрестоматія з нової історії. В 2-х ч. Хрестоматія з нової історії. Ч. I. / Упоряд. Г.О.Цвікальська, С. М. Ходорков – К., Радянська школа, 1973, 159 с. Ч. 2. К., 1973. 176 с.
8. Черчилль Вінстон. Спогади про Другу світову війну. У двох томах: Серія: Історична думка. К.: Видавництво Жупанського, 2018. / Пер. П.Таращук. 496 с.; 552 с.

Основна література

1. Ададуrow В. Історія Франції. Королівська держава та створення нації (від початків до кінця XVIII століття). – Львів: УКУ, 2002. – 412 с.
2. Акунін О.С. Нова історія країн Західної Європи та Північної Америки (1492-1918 рр.): Хронологія подій. – Миколаїв: Іліон, 2013. – 604 с.
3. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка, капіталізм, XVI–XVIII ст. У 3-х тт. Т.2. Ігри обміну. – К.: Основи, 1998. – 585 с.; Т.3. Час світу. – К.: Основи, 1998. – 631 с.
4. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. / Пер. з англ. – К.: Критика, 2004. – 463 с.
5. Вульф Е. Європа і народи без історії. – К.: КМ Академія, 2004. – 535 с.
6. Гобсбаум Е. Вік екстремізму: Коротка історія XX віку, 1914-1991 / Е. Гобсбаум; пер. з англ.: О. Мокровольський. – Київ: Альтернативи, 2001. – 543 с.
7. Гончар Б.М., Городня Н.Д. Нова історія країн Європи та США (1870-1918 рр.). – Київ, 2008. – 414 с.
8. Дейвіс Н. Європа: Історія. – Київ: Основи, 2006. – 1464 с.
9. Дюррозель Ж-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів: Пер. з фр. – Київ: Основи, 1919. – 903 с.
10. Зражевська Н.І. Розуміння медіакультури: Комунікація, постмодерн, ідентичність, ідеології, медіаконтроль. – Черкаси : Видавець Чабаненко Ю. А. – 2012. – 408 с.
11. Консерватизм: Антологія. / Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. – Київ: Простір, «Смолоскип», 2008. – 788 с.

12. Копилов С. Боровець І. Нова історія країн Європи та Америки 1870-1918 рр. міжнародні відносини. практикум: навч.пос. для студентів історичних факультетів та факультетів міжнародних відносин ВНЗ. – Кам'янець-Подільський: ПП "Медобори-2006", 2014. – 264 с.
13. Лібералізм: Антологія. /Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. – Київ: ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. – 1128 с.
14. Мандрик І.О. Проблеми відновлення державності Угорщини на першому етапі дуалізму (1867-1890 роки). – Ужгород: Патент, 1997. – 199 с.
15. Мустафін О. Справжня історія пізнього нового часу. – Харків: Фоліо, 2017. – 429 с.
16. Націоналізм: Антологія. / Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. К.: ВД «Простір», «Смолоскип», 2006. – 684 с.
17. Новітня історія країн Європи та Америки (1945-2013) [Текст] : навч. посіб. для студентів ВНЗ / О. П. Іваницька; Вінниц. держ. пед. ун-т ім. Михайла Коцюбинського. – Київ: Слово, 2014. – 1052 с.
18. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1918-1945 рр.): посібник / З. А. Баран, Г. М. Кипаренко, С. П. Мовчан, М. М. Швагуляк. – Львів: Афіша, 2008. – 288 с.
19. Новітня історія країн Західної Європи та Північної Америки (1945 р. - початок ХХІ ст.): навч. посіб. для студентів ВНЗ / [Баран З. А. та ін.] ; за ред. Михайла Швагуляка; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка. - 2-ге вид., перероб. і допов. – Львів: Тріада плюс, 2015. – 705 с.
20. Орлова Т. В. Історія сучасного світу (XV-XXI століття): навчальний посібник. – Київ: Вікар, 2008. – 552 с.
21. Постолювський Р. М. Світ на зламі епох: історія кінця ХІХ - середини ХХ ст.: Навч. посіб. для студ. вузів. – Київ, 2000. – 240 с.
22. Світ у другій половині ХХ - на початку ХХІ ст.: основні тенденції політичного та соціально-економічного розвитку: навч. посіб. / Чернів. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. – Чернівці: Наші книги, 2010. – 199 с.
23. Тейлор А. Дж. П. Габсбурзька монархія 1809–1918. Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини. / Пер. з англ. – Львів : ВНТЛ-Класика, 2002. – 288 с.
24. Троян С.С. Зародження і розвиток ідей німецького колоніалізму в 40-х – середині 80-х років ХІХ ст. – Київ-Чернівці, 1993. – 131 с.
25. Трофимович В. Російська агресія проти України як загроза світовій системі безпеки // Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Історичні науки». – 2017. - Вип.26. - С. 135-142.
26. Устименко-Косоріч, О. А. Масова та елітарна культура: проблеми взаємодії: навч. посіб. – Умань : ФОП Жовтий О. О., 2015. – 175 с.
27. Харченко І.І. Німецьке питання у віддзеркаленні міжнародних відносин (1989-1990 рр.) // Наукові праці історичного факультету ЗДУ. – Вип. VI. – Запоріжжя, 1999. – С. 165 – 190.
28. Хижняк І.А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648 – 1918): підруч. для студ. ВНЗ – Київ: Вид. дім «Персонал», 2009. – 224 с.

Додаткова література:

Актуальні проблеми нової історії

1. Андерсон Б. Уявлені спільноти. Міркування щодо походження й поширення націоналізму. К., 2001. Електронний ресурс: org.ua/anders/and.htm
2. Бауер Отто. Національне питання і соціал-демократія. – К., 2004.
3. Блуменау С.Ф. Просвітництво і проблема витоків Французької революції: сучасне бачення. / пер. на укр. Вопросы истории. 1998. № 9. Електронний ресурс: <http://ur.co.ua/35/3249-1-blumenaus-f.html>
4. Боєв Ю.О. Політика Франції на Балканах напередодні першої світової імперіалістичної війни (1912-1913). К., 1958.

5. Вандич П. Ціна свободи. Історія Центрально-Східної Європи від Середньовіччя до сьогодення. / Пер. з англ. К.: Критика, 2004. 463 с.
6. Всесвітня історія: У 24 тт. /А. Бадак, І. Войнич, Н. Волчек та ін. Мінськ, 1998. Електронний ресурс: <https://likar.uz.ua/u-chomu-prichini-revolyuci%D1%97-u-franci%D1%97/>
7. Вульф Е. Європа і народи без історії. К.: КМ Академія, 2004. 535 с.
8. Гелнер Е. Нації та націоналізм; Націоналізм. К., 2003. Електронний ресурс: <http://litopys.org.ua/gellner/gel.htm>
9. Гончар Б.М. Питання про «відповідальність» за виникнення Першої світової війни у висвітленні мемуарної літератури // Наукові записки КНУ ім. Т.Шевченка. – Т.VI. – К., 2004.
10. Гончар Б.М. Право і сила. Парламентаризм Отто фон Бісмарка // Вісник Київського національного університету ім.Т.Шевченка. Історія. – 2007. – Вип. 89-90.
11. Гончар Б.М., Городня Н.Д. Нова історія країн Європи та США (1870-1918 рр.). К., 2008. 414 с.
12. Городня Н.Д. Обставини розв'язання Першої світової війни очима сучасників // Вісник Київського національного університету ім.Т.Шевченка. Історія. 2005. Вип.77-79. – С.4-7.
13. Городня Н. Таємниці історії. Трагедія в Сараєво // Дзеркало тижня. 24.07.2004. – С.21. <http://www.dt.ua/3000/3150/47196/> <http://www.zn.ua/3000/3150/47196/>
14. Грицак Я. Страсті за націоналізмом. – К., 2011.
15. Дейвіс Н. Європа: Історія. К.: Основи, 2006. 1464 с.
16. Джеджула К.О. Історія Франції. К., 1954.
17. Історія країн Західної Європи та Північної Америки нового часу: практикум для студентів історичного факультету. Львів, 2002.
18. Історія країн Західної Європи та Північної Америки Нового часу (кінець XV–початок XIX ст.) : навч. посіб. / З.А.Баран, С.П.Качараба, Р.Б.Сіромський, Б. П. Чума; К., 2015.
19. Історія Норвегії. / Перекл. з норвезької. Львів, 2001.
47. Касьянов Г.В. Теорії нації та націоналізму. К., 1999. 352 с. Електронний ресурс: <http://litopys.org.ua/kasian/kas.htm>
20. Кирилук Ф.М. Історія зарубіжних політичних вчень Нової доби: Навч. посібник. – К., 2008. Електронний ресурс: <http://www.twirpx.com/file/683567/>
21. Козеллек Р. Часові пласти. Дослідження з теорії історії. К., 2006.
22. Колінгвуд Р.Д. Ідея історії. Пер. з англ. К “Основи”, 1996-615 с.
23. Консерватизм: Антологія. / Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. К.: Простір, «Смолоскип», 2008. 788 с.
24. Копилов С. Боровець І. Нова історія країн Європи та Америки 1870-1918 рр. міжнародні відносини. практикум: навч.пос. для студентів історичних факультетів та факультетів міжнародних відносин ВНЗ. Кам'янець-Подільський: ПП "Медобори-2006", 2014. – 264 с.
25. Крупницький Б. Теорії доби і сучасність. "Орлик" (Берхтесгаден), 1947, № 8.
26. Кулінич І.М., Павленко О.Г. Фішер про загарбницькі плани німецького імперіалізму у першій світовій війні.//УІЖ. – 1980. - № 8.
27. Лібералізм: Антологія. /Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. Київ: ВД «Простір», «Смолоскип», 2009. 1128 с.
28. Мандрик І.О. Проблеми відновлення державності Угорщини на першому етапі дуалізму (1867-1890 роки). Ужгород: Патент, 1997. – 199 с.
29. Машевський О.П. Проблема Чорноморських проток у міжнародних відносинах (1879 р. – початок 1920-х рр.) – К., 2010.
30. Мешко І.М. Громадсько-політичний рух і суспільна думка в Угорщині на рубежі XVIII-XIX ст. Львів: вид-во ЛДУ, 1971. – 189 с.
31. Мовчан С.П., Кипаренко Г.М. Велика Британія: географія, історія, культура. Львів: ПАІС, 2012. 496 с.
32. Муштафін О. Справжня історія пізнього нового часу. Харків: Фоліо, 2017. 429 с.
33. Націоналізм: Антологія. /Упоряд. О.Проценко, В.Лісовий. К.: ВД «Простір», «Смолоскип», 2006. 684 с.
34. Нова історія. Ч. 1. 1640-1870 / За ред. О.Нарочницького. К.: Вища школа, 1975. 667 с.; Нова історія. Ч. 2.1871 – 1917/за ред. М.Овчаренка. К., 1979.
35. Папенко Н.С. Отто фон Бісмарк. // Історичний журнал. – 2004. – №4.
36. Поп Ю.І. Нова історія країн Азії і Африки (XVI – поч. XX ст.). К.: Академія, 2012. 376 с.
37. Поппер Карл. Відкрите суспільство та його вороги. Т.1,2. К., 1994.
38. Поппер К. Злиденність історизму. К.: Абрис, 1994. - 184 с.

39. Потоульницький В.А. Україна і всесвітня історія: Історіософія світової та української історії XVII–XX ст. К., 2002.
40. Сахновський О.Є. Ірландська криза навесні 1918р. у «Воєнних мемуарах» Девіда Ллойд-Джорджа. // Історична панорама. Зб. наук. статей ЧНУ. 2004. Вип. 2. Електронний ресурс: <http://lugansktrams.org.ua/forum/index.php?act=attach&type=post&id=202>
41. Сахновський О.Є. Ірландське повстання 1916 р.: наслідки політичних репресій коаліційного уряду Герберта Асквіта // Історична панорама. 2007. Вип.4. С.17-31. Електронний ресурс: <http://www.info-library.com.ua/books-text-10283.html>
42. Сахновський О.Є. «Якщо чехословаки..., то й ірландці...»: політична імплікація як стратегія Ірландської парламентської партії в 1916–1918 рр. // Історична панорама. 2007. Вип.5. С. 59-66. Електронний ресурс: <http://www.info-library.com.ua/books-text-10326.html>
43. Сеньобос Шарль. Сучасна Англія. Нарис розвитку її політичного життя 1814-1896 рр. /Пер. з англ. Львів, 1998. - 86 с.
44. Сміт Ентоні Д. Націоналізм. Теорія, ідеологія, історія. – К., 2004. Електронний ресурс: <http://litopys.org.ua/smith/smt.htm>
45. Соболь О. Модерн. // Філософський енциклопедичний словник./ В.І.Шинкарук (гол. редкол.).— К.: Ін-т філософії ім. Г.Сковороди НАН Укр.: Абрис, 2002. - 742 с.
46. Сухий О. Історія Бельгії. Львів: ЛА “Піраміда”, 2005. 260 с.
47. Гаран Л.В. Французька історіографія (70-ті роки XIX ст – 80-ті роки XX ст.). К.: Вища школа, 1991. - 103 с.
48. Тейлор А. Дж. П. Габсбурзька монархія 1809–1918. Історія Австрійської імперії та Австро-Угорщини. / Пер. з англ. –Львів : ВНТЛ-Класика, 2002. – 288 с.
49. Тіндалл Д.Б., Шай Д.Е. Історія Америки (6-те вид.)/ Пер. з англ. Л.Притула, Г.Сташків, О.Щур. –Львів: Літопис, 2010. –904 с.
50. Тойнбі А. Д. Дослідження історії Т. I, II. / Пер. з англ. К., Основи, 1995.
51. Троян С.С., Горечанов Т.В. Отто фон Бісмарк: соціально-психологічний портрет на фоні Німецької історії XIX ст. – Чернівці, 1994.
52. Троян С.С. Зародження і розвиток ідей німецького колоніалізму в 40-х – середині 80-х років XIX ст. – Київ-Чернівці, 1993. – 131 с.
53. Уська У. Становлення системи державного управління Австро-Угорщини в 1860-1871 рр. Електронний ресурс: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/Edu/2009_18_19/fail/Uska.pdf
54. Хижняк І.А. Нова історія міжнародних відносин у системному форматі (1648 –1918): підруч. для студ. ВНЗ – К.: Вид. дім «Персонал», 2009. –224 с.
55. Цольнер Еріх. Історія Австрії. Львів, 2001.
56. Шевченко О.О. Історія держави і права зарубіжних країн. Хрестоматія. К., 1995.
57. Шпорлюк Р. Комунізм і націоналізм. Карл Маркс проти Фрідріха Ліста. Київ: Основи, 1998. 480 с.
58. Штоурц Г. Проблема вирішення конфліктів в поліетнічних державах: висновки з історичного досвіду Австрії 1848-1918 // Європейська політика: від регіональних конфліктів до першої світової війни. Чернівці, 1995.
59. Шумпетер Йозеф. Капіталізм, соціалізм і демократія. К., 1995.
60. A New History of Ireland. – Vol.VI. Ireland Under the Union, II: 1870-1921. / Edited by W.E.Vaughan. – Oxford, 1996. Електронний ресурс: <http://turbobit.net/wfv37wn0py4o.html>
61. Aptheker H. A history of the american people: The American revolution 1763-1783. New York: New York International Publishers, 1960.
62. Burnette, Joyce. Gender, Work and Wages in Industrial Revolution Britain. – Cambridge University Press, 2008.
63. Civil War and Reconstruction, 1860-1877. Електронний ресурс: <http://erenow.com/common/unitedstateshist/28.html>
64. Clark, Kenneth. Civilization. A Personal View. – New York and Evanston: Harper&Row, 1969. – P. 321-348.
65. Cultural Politics at the Fin De Siecle. / Edited by Sally Ledger and Scott Mccracken. – Cambridge University Press, 1995.
66. European Diplomatic History, 1815-1914. Documents and Interpretations / Ed. by Herman N.Weill. – New York, Exposition Press, 1972.
67. Kohut Thomas A. Wilhelm II and the Germans. A Study in Leadership. New York, Oxford, 1991.
68. Marxism. Електронний ресурс: <http://www.britannica.com/topic/Marxism>

69. McNeill William. History of Western Civilization. A Handbook. University of Chicago Press, 1969. Електронний ресурс: http://books.google.com.ua/books?id=a98qN3HHG9gC&pg=PA493&hl=uk&source=gbs_toc_r&cad=3#v=onepage&q&f=false
70. Mowat R. B. A History of European Diplomacy, 1815-1914. – London, 1922.– 326 p.
71. Pan-Germanism. Електронний ресурс: <http://www.britannica.com/event/Pan-Germanism>
72. Reconstruction. United States History. Електронний ресурс: <http://www.britannica.com/event/Reconstruction-United-States-history>
73. Scott, Eben G. Reconstruction during the Civil War in the United States of America. – Boston, 1895. Електронний ресурс: <https://archive.org/stream/reconstructiondu00scotuoft#page/n3/mode/2up>
74. Sullivan Tim. Irish Home Rule and Resistance, 1912-1916 / Loyola University New Orleans, 2003 // <http://www.loyno.edu/~history/journal/documents/Rule.PDF>
75. The New Cambridge Modern History. V.11. Material Progress and World-Wide Problems. 1870-1898. – Cambridge University Press, 1962.
76. The New Cambridge Modern History. V.12. The Shifting Balance of World Forces. 1898-1945. – Cambridge University Press, 1968.
77. The New Cambridge Modern History. V.13. Companion Volume. – Cambridge University Press, 1979.

Актуальні проблеми новітньої історії

1. Американська демократія: Ідеологічні основи американської політичної системи. К., 1990.
2. Берлінський мур: історія та сучасність (до 20-ї річниці падіння Залізної завіси): Матеріали наук.-практ. конф. 9 листопада 2009 р. Запоріжжя, 2009.
3. Бжезінський Збігнєв. Велика шахівниця. Американська першість та її стратегічні імперативи. Львів-Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. (переклад: О.Фешовець). Електронний ресурс: https://shron1.chtyvo.org.ua/Bzhezinski_Zbigniev/Velyka_shakhivnytsia.pdf
4. Білецька І. Канада: Парламент у системі розподілу функцій влади: світовий досвід демократії // Віче. – 1997. – № 1.
5. Бобилєва С.Й. Історія Німеччини з давніх часів до 1945 р. - Дніпропетровськ, 2003.
6. Бондаренко В.Ф. Соціально-економічна протидія стимулювання екстремізму і тероризму. Електронний ресурс: <https://cyberleninka.ru/article/n/>
7. Бродель Ф. Матеріальна цивілізація, економіка і капіталізм. В 3-х тт. – Т.3. – К., 1998.
8. Бутенко Р.К., Овчаренко О.І. Статі Л.Д. Всесвітня історія 1918–1945 рр. – Кам'янець-Подільський, 1996.
- 9.Бураковський І., Немиря Г., Павлюк О. Дорога в майбутнє – дорога в Європу. // Європейська інтеграція України. К., 2000.
10. Васильєва М.О. Зарубіжна допомога в системі пріоритетів зовнішньої політики США. К.: Фенікс, 2011.
11. Вебер М. Соціологія. Загальноісторичні аналізи. Політика. К., 1998.
12. Веселовський С.Г. Європейські політичні комунікації: Конспект лекцій. К., 1999.
13. Величко В. Договір про реформу ЄС // Зовнішні справи. 2007. №12. С.10-14.
14. Віднянський С. Ялта 1945: погляд на значення та уроки Кримської конференції з нагоди її 60-річчя. // МЗУ. 2005. Вип. 14.
15. Вонсович О. Політика безпеки і оборони ЄС: ретроспектива й перспектива. // Політика і час. — 2007. — №4. — С.41-43.
16. Всесвітня історія. Навч.пос. /ред.. Алексєєв Ю.М., Вертегел А.Г., Козаков О.О. К., 2006.
17. Газін В. Новітнє літочислення: межа відліку. // Дзеркало тижня. 19.12.2014. Електронний ресурс: <https://zn.ua/ukr/HISTORY/novitnye-litochislennya-mezha-vidliku-.htm>
18. Газін В.П., Копилов С.А. Новітня історія країн Європи і Америки, 1945–2000 рр. – Кам'янець-Подільський, 2000. - 412 с. (підручник). Електронний ресурс: https://chtyvo.org.ua/authors/Hazin_Volodymyr/Novitnia_istoriia_krain_Yevropy_ta_Ameriky_1918-1945_rr/
19. Герасіна Л.М., Кривцова В.М. Роль політико-правового консенсусу в подоланні глобального конфлікту цивілізацій. // Вісник ХНУ ім.В.Каразіна «Питання політології». 2003. № 592. С.103-107.
20. Гобсбаум Е. Вік екстремізму: Коротка історія ХХ ст. (1914—1991) / Пер. з англ. К., 2001.
21. Гончар О.Л. Нюрнберзький процес: фарс чи історична необхідність. // Історія та правознавство. 2006. № 30.

22. Горбик В. Англійський уряд і монополії в післявоєнні роки // УІЖ. 1973. №8.
23. Горбик В.О. Британія: суперечності і проблеми. К., 1980.
24. Горун С.Д. Проблеми інтеграції України до Європейського Союзу: Навч. посібник. К., 1999.
25. Гулевич В.Н. Класи і політичні партії ФРН. К., 1975.
26. Даазе К. Тероризм – поняття, теорії та стратегії протидії. Результати та проблеми соціально-наукових досліджень. // Насильство, влада, терор. Незалежний культурологічний часопис. «І». 2002. № 25.
27. Давлетов О. Ваймарська республіка в Німеччині (1919–1933 рр.) // Історія України. 2003. № 43.
43. Давлетов О. Основні правові акти державно-конституційного розвитку Ваймарської Республіки // Історія в школі. 2001. №5.
28. Даллас Г. Примарний мир 1945: Незавершена війна. /переклад з англ. К., 2012.
29. Девіс Норман. Історія Європи. М., 2005. Електронний ресурс: <https://www.yakaboo.ua/europe-a-history.html>
30. Дем'яненко Б. Порівняльний аналіз фашистської та сталінської моделі тоталітаризму // Нова політика. 1999. № 1.
31. Дідівська Л. І. Захист конкуренції в Європейському Союзі та сучасні новації // Актуальні проблеми економіки. — 2005. — №9. — С. 117-123.
32. Дмитренко Юлія. Падіння авторитарних режимів у Південно-Західній Європі в 1970-х роках. Електронний ресурс: <https://ru.scribd.com/document/489021791/Падіння-авторитарних-режимів>
33. Дорошко М.С. Країнознавство. Країни СНД і Балтії. Чернівці, 2008.
34. Друг людожера і творець G7, який підтримав окупацію Криму. Сім фактів про померлого експрезидента Франції Жискара д'Естена. // New Voice. 03.12.2020. Електронний ресурс: <https://nv.ua/ukr/world/countries/pomer-zhiskar-d-esten-biografiya-novini-franciji-50128096.html>
35. Дюрозель Ж.-Б. Історія дипломатії від 1919 року до наших днів / Пер. з франц. — К, 1995.
36. Європейський Союз. Консолідовані договори. – К., 1999.
37. Завіруха Г.В. Міжнародний тероризм як негативне соціальне явище процесу глобалізації. // Ноосфера і цивілізація. Донецьк: ДонНТУ, 2006. Вип. 3(6).
38. Завіруха Г.В. Актуальні питання типології сучасного тероризму. // Філософія і соціологія в контексті сучасної культури. Зб.наук.пр. Дніпропетровськ, 2007.
39. Заріруха Г.В. Сучасний тероризм як крайня форма прояву соціального конфлікту. // Нова парадигма. К., 2007. Вип.. 71.
40. Зайцев Ю.К., Савчук В.С. Сучасна політична економія (проблеми та інституціональне поле предмета і методології досліджень): навч.пос. К.: КНЕУ, 2011.
41. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945рр.) / Навч.пос. К., 2001.
42. Іваницька О.П. Новітня історія країн Європи і Америки (1945-2002). Вінниця, 2003.
43. Історія сучасного світу: Навч. пос. К., 2007.
44. Каганець І. Всезагальна дезінтеграція. Розбудова держави. 1998. № 1-2. С.75-85.
45. Капітоненко М.Г. Міжнародні форми та тенденції. К., 2008.
46. Консерватизм. Антологія. – К., 1998.
47. Конституції нових держав Європи та Азії. К., 1996.
48. Копійка В., Шинкаренко Т. Європейський Союз: заснування і етапи становлення. К., 2001.
49. Корбут Д., Замятін В., Підлуська І. Європейська інтеграція: крок за кроком. К.: фонд «Європа ХХІ», 2001.
50. Коріненко П.С. Новітня історія країн Європи та Америки (1918–1945 рр.). Тернопіль, 2003.
51. Кривонос Р. Німеччина після виборів 1998 р. : проблеми і перспективи. // Людина і політика. – 1999. – №1.
52. Кріль М.М. Історія країн Центрально-Східної Європи (кін. ХХ – поч. ХХІ ст.). К., 2008.
53. Крушинський В.Ю., Кривонос Р.А. Об'єднання Німеччини. // Міжнародні відносини та світова політика. К., 2010. С.365-405.
54. Кудряченко А. Ялтинська конференція: погляд через десятиліття. // Пам'ять століть. 2005. - № 5.
55. Кушерець В.І. Знання як стратегічний ресурс суспільних трансформацій. К.: Знання України, 2004.
56. Ладний Ю.А. Вплив зовнішньої політики США Дж.Буша (2001-2009 рр.) на світову систему міжнародних відносин. // Науковий вісник Дипломатичної академії України. К., 2011. Вип. 17. (до 20-ої річниці незалежності України).

57. Лозовицький О. Голлізм : шок чи терапія // Віче. 2004. №8.
58. Локальні війни та збройні конфлікти другої половини століття: (Історико-філософ. аспект). – К., 2006.
59. Макієвський С. Як це робилося в третьому рейху // Дзеркало тижня. 17.02.2007.
60. Малець Л. Франклін Д.Рузвельт // Історія України. 1998. № 35.
61. Малець Л. Рональд Рейган // Історія України. 1999. № 12.
62. Мандрагеля В.А. Тенденції боротьби з глобальним тероризмом: досвід та перспективи США. // Практична філософія. 2004. № 2.
63. Манжол В.А., Копійка В.В. Європейський Союз у міжнародних відносинах. Конспект лекцій. – К., 1998.
64. Мартинов А. Спільна зовнішня та оборонна політика Європейського Союзу: проблеми формування та перспективи реалізації. // Людина і політика. — 2001. — №5. — С.35-48.
65. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1945 – 70-ті роки): / Підр. К., 1999.
66. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980–2000 рр.): Підручник. К., 2001.
67. Мицик Л.М., Кузьменко Ю.В. Новітня історія країн Європи і Америки (1918 – 2007). / Навч. пос. – К., 2008.
68. Новітня історія країн Європи та Америки (1918-2007) (“Академвидав”) / ред. Мицик Л.М., Кузьменко Ю.В. – навч.пос. 2008. – 544 с.
69. Овчаренко А.О. Аграрна проблема і аграрна політика США в період «великої депресії» і «нового курсу» Ф.Рузвельта // Український селянин. 2005. Вип. 9.
70. Овчаренко О. Двополюсність світу і «холодна війна» (1946-1991 рр.). / навч.-метод. пос. Черкаси, 2013.
71. Овчаренко А.О. Деякі суттєві особливості американської рейганоміки // Вісник Черкаського університету. Сер. Філософія. Черкаси. 1999. Вип. 14.
72. Овчаренко А.О. Зовнішньополітична стратегія адміністрації Р.Рейгана (1981–1988). – К., 2000.
73. Полянський П. Насилля у роки громадянської війни в Іспанії 1936–1939 рр. // Пам'ять століть. – 2004. – №1.
74. Примуш М. Через тюрми до влади. Італійська партійно-політична система в період між Першою та Другою республіками // Політика і час. 2001. № 5.
75. Пройдак А.І. Процеси демократизації в повоєнному світі. Лекції уроків зі всесвітньої історії. Електронний ресурс: <https://www.google.com/url?esrc=s&q=&rct=j&sa=U&url=http://vepyrk-pal.pl.sch.in.ua/Files/downloads&usg=AOvVaw0HzUNTYcrOQqyIGV6TpS8m>
76. Пронько В. Угорщина. Трагедія 1956 р. // Український історичний журнал. 1997. №5.
77. Ржешевський О.О. Іден у Москві (1941 р.) // Укр. іст. журнал. 1999. №5.
78. Рідль Бернд. Об'єднана Німеччина і світова політика // Політика і час. 1998. № 8.
79. Росохватський І. Вбивство за командою «СЕТ». Фашизм в Німеччині. // Науковий світ. 2000. № 6, 7.
80. Ростов Є.Ф. Економіка кран світу. / Довідник. К., 1998.
81. Ротшильд Дж. Східно-Центральна Європа між двома світовими війнами. – К., 2001.
82. Сазонов М.І. Метаморфози влади у контексті глобалізації. // Вісник ХНУ ім.В.Каразіна «Питання політології». 2003. № 592. С.6-10.
83. Скотна Надія. Глобальні та регіональні, цілісні та розколоти цивілізації: проблеми визначення та аналізу. // Молодь і ринок. 2013. № 3(98). – С.6-12.
84. Слюсаренко А.В. Особливості проведення психологічних операцій в зоні Перської затоки (1990-1991 рр.) та в Іраку (2003 р.). // Збірник наукових праць. 2004. № 3(40).
85. Соціокультурні ідентичності та практики. /під ред. А.Ручки. К.: Ін-т соціології НАНУ. 2002.
86. Годі Філіп. Нарис історії Європейського Союзу. – К.: К.І.С., 2001.
87. Голубко В.Б., Бут Ю.І., Косевцов В.О. Основні закономірності сучасних локальних війн та збройних конфліктів. К.: НАОУ, 2002.
88. Трубайчук А. Задорожна О. Переоблаштування Німеччини. Версальський договір 1919р. // Історія в школі. 1996. №3. С 25-29.
89. Трубайчук А.Ф., Черевко О.В. Особливості соціально-економічної політики британських консерваторів у 1979–1990 рр. // УІЖ. 1990. № 2, 3.
90. Факти про Німеччину. – К., 1995.
91. Фенбі Дж. Альянс: розповідь про те, як Сталін, Рузвельт і Черчіль виграли одну війну і почали іншу. / переклад з англ.. К., 2010.

92. Цеголко С. Чума ХХ століття. Електронний ресурс: www.lnu.edu.ua/personal/mdlviv/visnyk/17/teroryzm.html
93. Чернега О. НАТО та система міжнародної безпеки: навч. пос. Донецьк, 2009.
94. Чікель Ю.В. Найважливіші причини та наслідки ескалації міжнародного тероризму. // Вісник Львів. Ун-ту. Серія: міжнародні відносини. Л., 2006. Вип. 16.
95. Чорна Н., Тихонова А., Сичова Т. Концепція постіндустріалізму Данієла Белла та реальність сучасного світу. Вісник ХНУ ім.В.Каразіна «Питання політології». 2003. № 592. - С. 190-198.
96. Чухно А. Науково-технічний розвиток як об'єкт дослідження еволюційної економічної теорії. // Економіка України. 2008. № 1. С. 12-22.
97. Шилова С. Аналіз соціально-політичної кризи у Східній Німеччині у 1989 р.: причини і передумови. // Схід. 2007. № 5. С.79-83.
98. Шнаппер Д. Спільнота громадян. Про модерну концепцію націй. Харків, 2007.
99. Шпенглер Освальд. Присмарк Європи. Електронний ресурс: https://docs.google.com/document/d/1MaUsQooFoeIAIbVKuuy7TV-449cPeG7C9P_PNfC6z_o/edit?hgd=
100. Юрченко С. На перехресті трьох стратегій і особистої дипломатії: Ялтинська конференція 1945 р. // Пам'ять століть. 2005. №5.
101. Яковенко Н.Л. Велика Британія в сучасній системі міжнародних відносин: заявка на європейське лідерство. – К., 2003.
102. Яровий В.І. Новітня історія країн Східної Європи. / Курс лекцій. К., 1997.
103. La Feber W. America, Russia, and the Cold War 1945–1990. – New York, 1991.
104. NATO w systemie bezpieczeństwa europejskiego / Pod. red. E.Cziomera. Kraków, 1999.
105. Origins of the Cold War. An International History / Ed. by M. Lefer and D. Painter. New York; London, 2005. Електронний ресурс: http://www.hist.asu.ru/faculty/cafedrs/library/Origins_of_Cold_War.pdf
106. The Cold War 1945–1991. Resources, Chronology, History, Concepts, Events, Organizations, Bibliography, Archives / Ed. by V.Frankel. – Detroit, 1992.
107. The Cold War 1945–1989. Електронний ресурс: http://www.cvce.eu/content/publication/2011/11/21/6dfe06ed-4790-48a4-8968-855e90593185/publishable_en.pdf

Електронні інформаційні ресурси:

- <http://modernhistory.onu.edu.ua> – сайт кафедри нової та новітньої історії Одеського Національного університету ім. І.І. Мечникова
- <http://www.hist.msu.ru/ER/Etext/PICT/modern.htm> – збірка історичних джерел з нової та новітньої історії.
- <http://vivovoco.rsl.ru/VV/JOURNAL/NEWHIST.HTM> – електронна версія фахового журналу «Новая и новейшая история».
- <http://www.vostlit.info/Texts/Dokumenty/index.phtml?id=2070> – сайт історичних документів.
- <http://www.h/ua/story/58125/> - Історія об'єднаної Європи.
- http://europa.eu/int/comm/economy_linance.htm офіційний сайт ЄС

Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни

Робоча програма перезатверджена на 2023/2024 н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № 9 від «29» серпня 2023 р. Завідувач кафедри [підпис] [Прізвище ініціали]
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток ____).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)